

[Erik Holst.]

virksomheder. Vi kan vel sige, at de har i mange år leveret el både til en rimelig pris og på en rimelig og også rationel måde, og indtil i dag kan vi vist godt sige, at de har løst deres opgave på fuldt tilfredsstillende måde. Men i dag er der mange andre faktorer, der spiller en meget stor rolle inden for elproduktionen og inden for elforsyningen. Det første er vel de 15-20 mia kr., som det formodentlig er nødvendigt at investere indtil 1990, og vi kan vel også sige, at de tekniske problemer er blevet stadig større. Vi har set, hvorledes udenrigspolitiske forhold har fået indflydelse på levering af brændselolie og brændstof, vi har set, hvorledes vi blev afhængige af udenrigspolitiske forhold, og da må man vel nok karakterisere den mulighed, vi har nu, som meget overfladisk eller værende uden betydning for påvirkning af udenrigspolitiske forhold. Her må vi nok sige, at folketinget i højere grad må have både ansvar og muligheder for indgreb.

Den ændring, som her skulle sikre samfundet en større indflydelse på styringen, går først og fremmest ud på, at man udelukkende skal køre efter et koncessionsprincip, således at alle anlæg over 25 megawatt kun kan udøves efter bevilling. Det lyder på mange måder rimeligt, at man laver det således, selv om jeg godt kan se, at ser man på de 900 elforsyningsanlæg, der for øjeblikket findes, ville man måske synes, at der var tale om en centralisering, hvor der nu for øjeblikket virkelig er tale om en demokratisk styring af elforsyningen de mange små steder. Men jeg tror, at koncessionsprincippet er nødvendigt, for ser vi på de i alt 900 elforsyningsvirksomheder, der er, viser det sig, at der kun er ca. 23 af dem, der virkelig producerer strøm, og deraf har de 12 en meget lav produktion, der kun tager sigte på leverancer til ø-områder og lignende steder.

Endelig synes vi, at det, der hedder elprisudvalget, må være nødvendigt, i samme øjeblik man vil lave en koncessionsordning og et styringsprincip for elproduktion herhjemme. Indtil nu — det synes jeg godt vi kan erkende, som jeg startede med at sige — er elforsyningen sket til rimelige priser, men det bliver nødvendigt for fremtiden at opnå beføjelser her, og det bliver nødvendigt at have mulighed for at skille varmeproduk-

tion og elproduktion ad, således at hvert af produkterne får de omkostninger, som er forbundet med dets frembringelse.

Der kunne vel være grund til at tale om den vækst, der har været i elforsyningen herhjemme. El er jo blevet, jeg vil ikke sige hvermands eje, men det er blevet således, at alle vel har kunnet bruge så meget el, som man har haft lyst til og økonomiske muligheder for, og vi har været glade for at se det overalt i landet. Vækstraten var oppe på 8 pct. for et par år siden, og hvis den, som den på et vist tidspunkt truede med, var fortsat, havde elværkerne ikke været i stand til at levere strøm i tilstrækkelig mængde uden at tage deres tilflugt til investeringer i atomkraftanlæg. Dette forhold har jo ændret sig noget i dag. Tilvæksten er ikke så stor, og det får os vel ind på, at der godt kan øves indflydelse på forbruget. Nu er indflydelsen måske kommet ad to veje. Dels er det blevet dyrere at bruge el, dels har der været nogle direkte indgreb fra handelsministerens side for at mindske elforbruget herhjemme, og det har nok haft en generel og præventiv virkning på vort forbrug i det daglige. Der er ingen tvivl om, at vi kan gå meget, meget længere ad den vej. Takket være den meget lave pris bruger vi vel på mange måder el i en grad, så vi kunne sige, at der næsten sløses med det. Der er for mig ingen tvivl om, at en centralisering og en medindflydelse fra samfundets side på elværkernes udvikling eller udbygning også vil betyde, at man må få indflydelse på den besparelse, der kan opnås herhjemme.

Det vil være fristende for en socialdemokrat at sige, at på lang sigt kan tilvækst i elforbruget selvfølgelig ikke accepteres, samfundet må ind, således at man på længere sigt på et eller andet tidspunkt inden for en 10-15-årig periode, må nå til, at vi energimæssigt er i balance i Danmark, dvs. at vort energiforbrug ikke viser en stadig stigning af såkaldt eksponentiel karakter.

Til slut vil jeg sige, at dette lovforslag vedrører ikke direkte atomkraft, men kan ikke undgå at nævne spørgsmålet om atomkraft. Der tages ikke her stilling til, om man skal anvende atomkraft, der tages ikke stilling til, hvilke brændselstyper vi skal anvende. Der siges i loven, at ministeren kan beslutte sig til at foreskrive brændselstyper, men atomkraft er ikke blandt disse muligheder,